

Wedstrijdprogramma ideeënprijsvraag 'De top van Bischoff'

Zicht op de noordwand van het marktplein (bron: Archief Gemeente Hengelo)

Inleiding

Het thema voor de dag van de architectuur is dit jaar Architectuur & Hergebruik. Op deze dag lanceren BNA Kring Twente en Architectuurcentrum Twente de ideeënprijsvraag 'De top van Bischoff'. De opgave omvat het ontwerpen van woningen bovenop het bestaande Bischoff gebouw aan het Hengelose marktplein. Een doel is een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van de binnenstad door een impuls te geven aan het wonen boven winkels in het centrum. Daarbij wordt gevraagd naar ambitieuze ontwerpen die de wederopbouwarchitectuur van het bestaande gebouw versterken.

De ingezonden ontwerpen en de prijsvraagwinnaars worden in maart 2011 gepresenteerd en tentoongesteld tijdens de tentoonstelling over W.R. van Couwelaar. Deze architect maakte het stedenbouwkundig wederopbouwplan voor de binnenstad van Hengelo. Zijn oorspronkelijke plan had rond de Hengelose Markt een aantal hogere gebouwen, waaronder het Bischoff.

In het onderstaande wedstrijdprogramma zijn de vraagstelling en alle regels die gelden tijdens deze prijsvraag gespecificeerd. De deelnemers geven door inzending aan dit wedstrijdprogramma te onderschrijven.

Informatie

Alle voorhanden informatie over de ideeënprijsvraag is te vinden via www.bna-kringen.nl onder Regio Oost - Kring Twente.

Sponsoring

Deze prijsvraag wordt mogelijk gemaakt door hoofdsponsor Provincie Overijssel programma Cultuur & Ruimte en door Stimuleringsfonds voor Architectuur, Welbions en BNA Kring Twente.

Oprichtomschrijving

Opgave

De opgave betreft het ontwerpen van woningen bovenop het bestaande Bischoff gebouw. Het gebouw dient zo hergebruikt en opgetopt te worden, dat de toegevoegde woningen de leefbaarheid van de openbare ruimte van het Hengelose marktplein vergroten. Er wordt gevraagd naar ambitieuze ontwerpen die aansluiten dan wel contrasteren met de wederopbouwarchitectuur van het bestaande gebouw en de omgeving.

Locatie

Het Bischoff gebouw ligt aan de noordelijke zijde van het Hengelose marktplein op de hoek Brinkstraat en Markt.

Het adres van het pand is: Markt 1
7551 CG Hengelo

Wederopbouwarchitect W.R. van Couwelaar

'Als de gevelwanden rond de Markt in Hengelo een extra bouwlaag krijgen, zoals dat destijds ook ontworpen is, dan hoeven er geen paviljoens te komen die de kwaliteit van het plein op het gewenste niveau brengen.' Met deze uitspraak heeft architect W. van Couwelaar (1914-2007) de thematiek over de ruimtelijke kwaliteit van de Markt in 2007 – vlak voor zijn dood - weer eens op scherp gezet. Van Couwelaar meende dat met de optopping het oorspronkelijke spel van hoog/laag kon worden afgerond en de menselijke maat weer kon terugkomen. Wil van Couwelaar (1914-2007) is samen met de architect C. Pouderoyen de geestelijke vader van het naoorlogse Hengelo.

Zijn oorspronkelijke ontwerp voor het marktplein was erop gericht om Hengelo de uitstraling van een stad te geven. De afbeelding van de kleimaquette op de volgende pagina (bron: Jaarboek Hengelo 2005/2006) laat hogere gevelwanden zien dan uiteindelijk gebouwd zijn. Niet al zijn plannen werden dus verwezenlijkt, getuige zijn opmerkingen over de kwaliteit van de Markt. Maar er was vaak gewoon geen geld genoeg, en men vond destijds dat een bouwlaag minder ook wel kon.

In de door Van Couwelaar nagestreefde wederopbouwarchitectuur is er een duidelijk verschil tussen de begane grond (de winkels) en de verdiepingen (wonen) die van elkaar gescheiden worden door een horizontale band, vaak een luifel. Een bekroning van de bebouwing in de vorm van een lessenaardak of, bij een plat dak, een duidelijke kroonlijst, was voor hem essentieel. Ook het raam moet als schaalement volgens hem een grote rol spelen als herhalingsmotief met een individueel kenmerk. Het zijn deze architectonische elementen die nog steeds in de binnenstad van Hengelo zijn terug te vinden. Hij was altijd op zoek naar de relatie met de bestaande bouw en hij hechtte waarde aan het in stand houden van de plaatselijke bouwtradities.

Maquette Marktplein. Kleine winkels zijn gepland, die er echter niet gekomen zijn.

Randvoorwaarden

De ontwerpen dienen te voldoen aan de verplichte elementen uit het programma van eisen.

Programma van eisen

Het programma van eisen heeft de volgende verplichte elementen:

- De toegevoegde opbouw bestaat uit meerdere woningen;
- Elke woning mag maximaal circa 200 m² zijn;
- De woonruimten dienen op het Bischoff gebouw gelokaliseerd te zijn;
- De opbouw dient ontsloten te worden vanaf maaiveld;
- Het overgrote deel van de begane grond en de eerste verdieping van het Bischoff dient voor commerciële functies behouden te blijven. Het is toegestaan een klein gedeelte te gebruiken voor de ontsluiting van de opbouw, de oppervlakte voor commerciële functies moeten echter duidelijk de overhand hebben;
- Voor alle bewoners dient een bergruimte voor fietsen aanwezig te zijn op het perceel van het Bischoff;
- Elke woning heeft een eigen buitenruimte.

Het programma van eisen heeft de volgende niet verplichte elementen:

- Het aantal woningen, het type woningen en de bouwhoogte van de opbouw zijn vrij te bepalen maar moeten passen in het binnenstedelijk milieu en op de locatie;
- Het is toegestaan de onderbouw (het bestaande Bischoff gebouw) met respect voor de originele architectuur, te wijzigen.

Wedstrijdregels

Namen en adressen

Deze prijsvraag wordt aangeduid met de naam 'De top van Bischoff' en wordt uitgeschreven door BNA Kring Twente in samenwerking met de het Architectuurcentrum Twente.

U kunt in contact komen met de organisatie via het emailadres: twente@bna-kringen.nl

Soort prijsvraag

Deze prijsvraag is een ideeënpreisvraag.

Doelstellingen

Het doel van deze wedstrijd is het stimuleren van het hergebruik van wederopbouwarchitectuur en het leveren van een inspirerende bijdrage aan de discussie over de leefbaarheid van de binnenstad. De impuls aan de discussie over wonen boven winkels kan de problematiek van de leegloop van panden in de binnenstad weer op de agenda zetten van alle betrokken partijen. Wonen terug in de binnenstad geeft de leefbaarheid van de Nederlandse steden weer een kans.

De ideeënpreisvraag is uitgeschreven onder Nederlandse architecten en architectenbureaus en Nederlandse studenten architectuur en stedenbouw. Deze prijsvraag biedt de mogelijkheid aan architectenbureaus of individuen zich te presenteren aan gemeenten, provincie en verschillende woningcorporaties uit de streek.

Deelnemers

Deelname aan deze ideeënpreisvraag staat open voor:

- Nederlandse architecten of stedenbouwkundigen, die zijn ingeschreven in het architectenregister.
- Studenten architectuur of stedenbouw ingeschreven bij een Nederlandse HBO of Universitaire opleiding.

Uitgesloten van deelname zijn de juryleden evenals degenen die betrokken zijn geweest bij de voorbereiding van de prijsvraag.

Inschrijven deelnemers

Om een inschatting te maken van het aantal deelnemers vraagt de organisatie om u in te schrijven voor 4 november 2010. U kunt zich inschrijven door een email te sturen naar twente@bna-kringen.nl onder vermelding van 'aanmelding prijsvraag: 'de top van Bischoff'. Er zijn geen kosten verbonden voor deelname aan de prijsvraag.

Inzendingen

De inzendingen moeten bestaan uit de volgende bescheiden:

- *A1 paneel staand formaat*

- waarop duidelijk leesbaar het motto.
- Waarop het ontwerp, inzichtelijk gemaakt met tenminste een schematische weergave van plattegrond(en) 1:200, gevel(s) of impressie(s) van het gebouw, de wijze van ontsluiting van maaiveld tot en met de opbouw, een toelichting op het ontwerp met een tekst van maximaal 200 woorden.
- Het A1 paneel (foam, maximaal 10 mm dikte) dient links- en rechtsboven voorzien te zijn van gaatjes (3 cm uit de boven- en zijkanten) waaraan het paneel opgehangen kan worden. In verband met de tentoonstelling zijn andere formaten niet toegestaan.

- *Digitale informatie op cd-rom of usb-stick*
 - Met op de buitenzijde duidelijk leesbaar het motto.
 - Waarop een digitaal pdf bestand van het ingezonden A1 paneel, de toelichting in tekst op het paneel in een MS-Word bestand.
 - Daarbij dient u een staand A5 pdf bestand aan te leveren dat gebruikt kan worden voor de uitgave 'De top van Bischoff'. De A5 is vrij indeelbaar en geeft het ontwerpidee weer. Dit pdf document is maximaal 300 dpi en 2 MB.

Materiaal dat niet gevraagd is wordt niet in de beoordeling betrokken. Maquettes worden niet geaccepteerd.

De inzending dient vergezeld te gaan van twee brieven:

- *Een naambrief*, een gesloten envelop met op de buitenzijde het motto en de vermelding 'naambrief' en binnenin:
 - Naam, eventueel de organisatie, adres en emailadres van de inzender. In geval van een gezamenlijk ontwerp moet duidelijk aangegeven worden wie van het team de hoofdverantwoordelijke is.
 - Een verklaring dat het ontwerp het geestelijk eigendom is van de ontwerper(s).
 - Bent u architect of stedenbouwkundige, vermeld dan het registratienummer in het architectenregister.
 - Bent u student architectuur of stedenbouw, voeg dan een kopie van uw geldige collegekaart bij, waarop uw studierichting en inschrijvingsnummer staan.

- *Een adresbrief*, een gesloten enveloppe met op de buitenzijde het motto en de vermelding 'adresbrief' en binnenin een correspondentieadres en emailadres, niet zijnde het adres van de inzender. De adresbrief dient ertoe om zonodig in contact te kunnen treden met de inzender, zonder dat de anonimiteit wordt doorbroken.

De jury heeft de bevoegdheid alle naambrieven na de uitspraak te openen en de namen van de inzenders bekend te maken.

De inzendingen dienen anoniem te zijn. Alle ontwerpen moeten worden ingezonden onder motto, bestaande uit Latijnse lettervormen of Arabische dan wel Romeinse cijfers. Het motto moet voorkomen op alle bij de inzending behorende bescheiden en de verpakking ervan.

De inzending dient als geheel verpakt ingezonden te worden waarbij de inhoud van het pakket niet zichtbaar is. Op geen der stukken van de inzending of de verpakking mag het handschrift van de ontwerper voorkomen, noch enig teken of lakstempel of iets dergelijks, waaruit de herkomst van het ontwerp zou kunnen worden afgeleid.

Wordt door een inzender meer dan één ontwerp ingezonden, dan moet voor elk ontwerp een ander motto worden gekozen en elk ontwerp afzonderlijk worden verpakt en verzonden.

Tijdschema

Op vrijdag 25 juni 2010 is de prijsvraag gelanceerd en vanaf deze datum kunt u zich inschrijven. De mogelijkheid tot inschrijving voor deelname eindigt op 4 november 2010.

Van maandag 22 november 2010 tot vrijdag 26 november 2010 kan uw prijsvraagontwerp worden ingezonden of ingediend. Dit is mogelijk van maandag tot donderdag tussen 9.00 en 16.30 uur, vrijdag

tussen 9.00 en 12.00. De mogelijkheid tot inzending sluit om 12.00 uur. Inzendingen die na dit tijdstip ingediend of ingezonden worden, worden niet geaccepteerd en niet beoordeeld.

U kunt uw inzending indienen bij of verzenden naar onderstaand adres:

LKSVDD Architecten
Markt 502
7551 CK Hengelo

In december 2010 en januari 2011 worden de plannen beoordeeld door de jury.

In maart 2011 worden de inzendingen tentoongesteld en worden de prijswinnaars bekendgemaakt. De datum en locatie worden t.z.t. op de website bekend gemaakt. Bij de feestelijke prijsuitreiking wordt een lezing georganiseerd. In deze periode zal ook de tentoonstelling over Wil van Couwelaar plaatsvinden.

Tussentijdse informatie

Tot vrijdag 3 september 2010 is er de gelegenheid tot het stellen van vragen per email via twente@bna-kringen.nl. Vragen zullen niet persoonlijk beantwoord worden. Twee weken na sluiting van de vragenronde worden alle gestelde vragen met de daarbij behorende antwoorden en relevante informatie op schrift gesteld en aan alle deelnemers ter beschikking gesteld via de website van BNA kring Twente. Dit document geldt vanaf dat moment als aanhangsel van het wedstrijdprogramma en heeft dezelfde binding. Overleg buiten deze procedure is niet toegestaan.

Jury

De inzendingen worden beoordeeld door een gemêleerde jury, bestaande uit een aantal deskundigen. De jury wordt geleid door juryvoorzitter Frits van Dongen. De jury zal verder bestaan uit een architectuurhistoricus van Het Oversticht, een vertegenwoordiger van woningbouwvereniging Welbions, een vertegenwoordiger van de gemeente Hengelo, een lokale ondernemer en eventueel anderen. Er kunnen nog juryleden toegevoegd worden. De juryleden worden later bekend gemaakt op de website van BNA kring Twente.

De jury is onafhankelijk van de deelnemers en doet een autonome uitspraak. Bij verhindering van één der leden van de jury wordt een reservelid opgeroepen met eenzelfde kwalificatie als het verhinderde lid.

Beoordelingscriteria

De jury zal de inzendingen beoordelen aan de hand van de volgende criteria:

- Mate van stedenbouwkundige inpassing, het ontwerp moet passen in het binnenstedelijke milieu;
- Mate van respect van het ontwerp voor de originele wederopbouwarchitectuur van de onderbouw (het bestaande Bischoff pand);
- De architectonische kwaliteit van het ontwerp;
- De mate waarin de opbouw de wederopbouwarchitectuur versterkt, dat kan zowel door op de architectuur van het Bischoff aan te sluiten als door ermee te contrasteren;
- Mate waarin aandacht is besteed aan inspirerende concepten voor wonen boven winkels;
- Mate van functionaliteit en bruikbaarheid van het plan.

Beoordelingsprocedure

De beoordelingsprocedure verloopt als volgt:

- toetsingsfase

Na het inleveren van de inzendingen worden deze getoetst aan de randvoorwaarden en de wedstrijdregels zoals die genoemd zijn in dit wedstrijdprogramma. Inzendingen die niet aan deze

voorwaarden voldoen worden niet in de beoordeling betrokken. De beslissing hierover wordt genomen door de organisatie.

- beoordelingsfase

De jury beoordeelt de wijze waarop de inzendingen reageren op de opgave, randvoorwaarden en programma van eisen, en analyseert de inzendingen op de afzonderlijke beoordelingscriteria. Vervolgens geeft de jury op basis van een integrale beoordeling aan welke inzendingen voor bekroning in aanmerking komen, en geeft een rangorde aan. De jury zal hierbij een eerste en tweede prijswinnaar aanwijzen. Uitschrijver en deelnemers zullen zich onvoorwaardelijk aan de uitspraak van de jury onderwerpen. Bij de prijsuitreiking in maart 2011 worden de prijswinnaars bekendgemaakt door de juryvoorzitter.

Juryrapport

Na de bekendmaking van de prijswinnaars is het juryrapport digitaal beschikbaar op de website van BNA kring Twente. Het rapport van de jury is schriftelijk en openbaar, het bevat een algemene interpretatie van de gehanteerde beoordelingscriteria en het verloop van de beoordeling en geeft aan in welke ronde de niet bekroonde ontwerpen zijn afgefallen.

Prijzen

Het totale prijzenbedrag bedraagt 4000 euro exclusief BTW. De uitschrijver zal het totale prijzenbedrag uitbetalen na de prijsuitreiking en wel uiterlijk in mei 2011.

Het prijzenbedrag wordt als volgt verdeeld. De eerste prijs bedraagt 2500 euro, de tweede prijs 1500 euro. Daarnaast kan een eervolle vermelding afgegeven worden door de jury.

Tijdens de expositie hebben bezoekers de gelegenheid tot stemmen. Aan de hand van deze stemmen zal de winnaar van de publieksprijs bepaald worden.

Vervolg van de prijsvraag

De uit de prijsvraag komende ideeën zullen onder de aandacht worden gebracht van lokaal werkzame partijen om zodoende het leefbaar maken van de binnenstad, door middel van wonen boven winkels, en het hergebruik van wederopbouwarchitectuur te stimuleren.

De inzendingen zullen voor de prijsuitreiking gepresenteerd worden in een tentoonstelling. Bij de feestelijke prijsuitreiking worden regionale media, gemeenten en woningcorporaties uitgenodigd. In deze periode zal ook de tentoonstelling over Wil van Couwelaar plaatsvinden.

Het ligt in de bedoeling om tijdens de prijsuitreiking een uitgave/publicatie voorhanden te hebben waarin de inzendingen opgenomen zijn. Deze uitgave is tevens beschikbaar voor woningbouwcorporaties, gemeenten en andere opdrachtgevende partijen.

De prijsvraag is niet gericht op opdrachtverstrekking of uitvoering.

Publiciteit en publicaties

Het is deelnemers en juryleden niet toegestaan in de publiciteit te treden over zaken die inhoudelijk samenhangen met de inzendingen of de prijsvraag als zodanig, voordat het besluit van de uitschrijver is bekend gemaakt.

Nadat de prijswinnaars bekend zijn gemaakt zal de uitslag digitaal beschikbaar zijn via de website van BNA kring Twente.

De deelnemers geven toestemming aan de uitschrijver om de ingezonden bescheiden te gebruiken voor publicitaire doeleinden rondom de wedstrijd.

Auteursrechten

De inzendingen blijven het geestelijk eigendom van de deelnemers. Het is echter niet toegestaan in de publiciteit te treden over zaken die inhoudelijk samenhangen met de inzendingen of de prijsvraag als zodanig, voordat het besluit van de jury is bekend gemaakt.

Gebruik, verzekering, eigendom en terugzending van de ingezonden bescheiden

Alle voor de wedstrijd ingezonden stukken betreffende de ontwerpen blijven vanaf de inzendingsdatum tot de einddatum van de tentoonstelling ter beschikking van de organisatie. Gedurende deze termijn zijn de ingezonden bescheiden niet verzekerd.

Gedurende de termijn dat de ingezonden bescheiden ter beschikking staan van de organisatie, heeft de organisatie het recht de ingezonden bescheiden te publiceren of te exposeren, zonder daarvoor de ontwerper enige vergoeding schuldig te zijn.

Alle deelnemers worden geacht op een nader bepaalde locatie en tijdstip hun inzendingen op te komen halen. De locatie en het tijdstip van teruggave van de inzendingen zal op de website van BNA kring Twente bekend gemaakt worden. Niet afgehaalde bescheiden zullen vernietigd worden.

Geschillen

Bij een prijsvraag is de juridische verhouding tussen uitschrijver en deelnemers diffuus. De partijen dienen zich te houden aan wat 'redelijk en billijk' is.

Voorkomende geschillen, ook die welke slechts door één der partijen als zodanig worden beschouwd, die tussen uitschrijver, deelnemers en juryleden mochten ontstaan naar aanleiding van de prijsvraag, worden beslecht door arbitrage.

Slot

Voor deze prijsvraag gelden de voorwaarden zoals vermeld in dit prijsvraagprogramma.